

Муниципальное казенное учреждение – Амгинское РУО,
Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное
Учреждение - «детский сад общеразвивающего вида «Чуораанчык»

«Омобойтон утумнаах оһуохайбыт дьйэрэйдин!»
(улахан-бэлэмнэнии бөлөх оһолоругар аһаҕас дьарык оһуохай түһүлгэтэ).

Ноговицына Ирина Ивановна
музыкальный руководитель

«Омобойтон утумнаах оһуохайбыт дьйэрэйдин!»
(улахан-бэлэмнэнии бөлөх оһолоругар аһаҕас дьарык оһуохай түһүлгэтэ).

«Саха, оһуһун мииннэ да - ырыаһыт, оһоһун иннигэр- олонхоһунт».

Дьарык соруга:

- саха норуотун уус-уран айымньытын туһунан сүрүн өйдөбүлү биэри
- оһуохайы билиһиннэри уонна толорорго(үтүктэргэ) үөрэти. Үөрэти түмүгэр оһуохайга сатаан хаамары, сатаан тыынары, дорһооннору сөпкө санарары, сатаан үтүктэри сатыахтаахтар;
- оһуохайы таһаарарга уорэти.

Оһуохай - Саха омук саамай тэнийбит, дьону түмэр бастын үнкүүтэ. Хоһоон, ырыа уонна үнкүү тэннэ толоруллаллар.

Оһуохай хаһан үөскээбитэ биллибэт. Күннэ сүгүрүйүү үнкүүтэ буолуон сөп диэн сэрэйэллэр, ол курдук сайын ыһаахха булгуччу оһуохай үнкүү толоруллаллар. Оһуохайы биир киһи таһаарар, атыттар кинини үтүктэн ыллаһан иһэллэр. Оһуохай түһүлгэтэ күн курдук төгүрүк, хамсаныта даһаны күн эргирин хоту эргийэр. Национальнай искусствоһа сыһыаннаах оонһуу буоларын быһыытынан онно көрө да, оонһуу да кэлэр дьон таннан-саптан, туттан-хаптан сылдыар быһыылар улахан суолталаах. Дьэ ол иһин оһуохайга, ыһаахха төрөөбүт норуоппут уйгутун, национальнай культурабытын көрдөрөбүтүн, үчүгэйбитинэн ытыктабылы ыларбытын өйдүөхтээхпит.

Оһуохай түһүлгэтэ үс түһүмэхтээх:

-оһуохайга ыһыры

-хаамы

-көтүү

Оһуохай кута- этээчи.

Бастаан үнкүүтэ ыһыры дьээ-буо матыбынан сабаланар, онтон сүрүн ис хоһооно дэгэрэн ырыанан толоруллаллар, оһуохай үһүс чаһа көтүү диэн ааттанар, ырыа тэтимэ өссө эрчимирэр, түмүккэ сыһа бытааран, этээчи үнкүүтүн түмүктүүр.

Билигин охуохай норуот үнкүүтэ буолан, ханнык бабарар үөрүүлээх күннэргэ толоруллуон сөп..

Охуохай үөрэтии ньымалара.

Тыныныга дьарык.

Сатаан тынар эрэ киһи үчүгэйдик ыллыыр, туойар, онон агданы, быары, тынаны эрчийии ырыаба-тойукка олус наадалаах.

Ис түгэситтэн уһуннук муннунан салгыны тынан ылан баран эмиэ уһуннук айабынан таһаарыы (4 ахсаан)

Кылгас кылгастык тыныны.

Илиини үөһээ таһаарыыга, түһэриигэ дьүөрэлээн аллараа тыныны(4 ахсаан)

Уһуннук, кылгастык тыныныга эһирийбит салгыны таһааран бүтэриигэ тыас таһаарыы.

Дорбоон онорууга дьарык.

Ис түгэбинэн салгыны муннунан тынан ылан баран, тыас уонна куолаас көмөтүнэн дорбоон оноруу. Дорбооннору абаас дорбоонно оноробут.

Аа-аа-аа-аа-аа.

Ыы-ыы-ыы-ыы-ыы

Оо-оо-оо-оо-оо-оо

Уу-уу-уу-уу-уу-уу

Иккис дьарыктан икки илиини түөстэн сабалаан иннин диэки тардан дорбоону таһаарабыт. Илиини уһунунан тардан баран дорбоону түһэрэбит.

Аа-аа-аа-аа-аа-ба.

Ыы-ыы-ыы-ыы-ыы-һы

Оо-оо-оо-оо-оо-оо-һо

Уу-уу-уу-уу-уу-уу-уу-уу-уу

Олорон эрэ илиилэрин(ытыы) тобукка ууран тарбахтарын өрө таһаарыы аа-аа-аа-аа-аа диэннэ күүскэ түһэри.

Олорон эрэ атах төбөтүн дорҕоону кытта өрө таһааран аа-аа-аа-аа-аа диэннэ күүскэ түһэри.

3,4 ньымалары холбуу оноруу. Н- дорҕоону онорууга дьарык.

Түөстэн икки илиини долгун курдук хамсатан, оо-ьо, оо-ьо,оо-ьо,оо-ьом, хас да дорҕоонно оноробут.

Салгыы олорон эрэ тобугу охсон, ритминэн оһуохайдыыр оһуохайдыарыктааһын.

Хаамыыга үөрэти.

Бастаан илиини тутуһарга эрчийи. Хаамыыга биэс тарбаҕы тарбахтарга хардары анһан тутуһан, тоҕолобу токутан сыһыары тутан, үөһэ-аллараа хамсатан набыл собуустук дьалкытан хамсаны.Онтон миэстэҕэ туран атаҕы кытта тэннэ хамсатыыга көрдөрөн, хамсанан биэрэн үөрэти.Төгүрүччү тутуһан түһүлгэ оноруу. Или, атах хамсаныытын ритмнэ тэн буоларын ситиһи.

Оһуохай тылын кытта билсиһи.

Оһуо-оһуо оһуокай

Оһуокайдыыр оһуокай,

Эһиэ-эһиэ эһиэкэй

Чэйин-чэйин оҕолор,

Тулук-тулук доҕоттор

Дьоллоох оҕо саастарга

Куолаһытын эрчийэн,

Дорҕоонноохтук көхтөөхтүк

Туойа ыллаан иһиэ5инг...

(оһуохай тылларын үөрэтии)